

Industrija neETS – raba goriv in procesne emisije

Kataloški zapisi spremljanja izvajanja ukrepov

Ime instrumenta	Strateške podlage	Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila	
SPODBUJANJE UKREPOV URE IN OVE V INDUSTRIJI NA SPLOŠNO					
Finančne spodbude v obliki povratnih sredstev za industrijo	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	Eko sklad, MGRT, SID banka	da
	AN URE	✓			
	OP EKP	✓			
	pAN OVE				
Nepovratne finančne spodbude za ukrepe URE in OVE v industriji	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	MzI, Eko sklad, MGRT	da
	AN URE	✓			
	OP EKP	✓			
	pAN OVE	✓			
Finančne spodbude za demonstracijske projekte	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude)	MGRT, MOP, MzI	da
	AN URE	✓			
	OP EKP	✓			
	AN OVE				
SPODBUJANJE UKREPOV ZA DOLOČENE CILJNE SKUPINE ALI TEHNOLOGIJE					
Spodbude za URE in OVE za SME/ Spodbujanje podjetništva za prehod v NOD	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude)	SVRK, MGRT	da
	AN URE				
	OP EKP	✓			
	AN OVE				
Spodbude za uvajanje sistemov za upravljanje z energijo	OP TGP	✓	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	Agencija za energijo, Eko sklad	da
	AN URE	✓			
	OP EKP				
	pAN OVE				
INDUSTRIJA NEETS – PROCESNE EMISIJE					
Zmanjšanje emisij F-plinov iz stacionarnih virov	OP TGP	✓	predpisi, usposabljanje	MOP, ARSO	/
	AN URE				
	OP EKP				
	pAN OVE				
Zmanjšanje emisij F-plinov iz mobilnih klimatskih naprav	OP TGP	✓	predpisi	MzI	/
	AN URE				
	OP EKP				
	pAN OVE				

SPODBUJANJE UKREPOV URE IN OVE V INDUSTRIJI NA SPLOŠNO
FINANČNE SPODBUDE V OBLIKI POVRATNIH SREDSTEV ZA INDUSTRIJO
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OI-4 AN URE: I.2 OP EKP: prednostna os 4, prednostna naložba 4.1
UČINEK V SEKTORJU	industrija
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Eko sklad, MGRT, SID banka
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐
KRATEK OPIS	Eko sklad ponuja povratne spodbude za kreditiranje okoljskih naložb, med drugim tudi za nove naložbe v učinkovito rabo in obnovljive vire energije, tudi gospodarskim družbam in drugim pravnim osebam. Povratna sredstva preko kreditov za podjetja ponuja tudi SID banka v okviru različnih programov financiranja podjetij in preko Sklada skladov.

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Energetski zakon (EZ-1), Ur. l. RS, št. 17/14 , 81/15 – EZ-1A, 43/19 – EZ-1B in 60/19 – uradno prečiščeno besedilo
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP) Celoviti nacionalni energetska in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2019

POTEK IZVAJANJA	Ukrep se izvaja. Zanimanje za posojila Eko sklada iz industrije se počasi povečuje. Na vseh tekočih javnih pozivih so bila razpisana sredstva neporabljena, zato novih istovrstnih javnih pozivov Eko sklad v letu 2019 ni objavil. Konec avgusta 2019 je Eko sklad objavil nov javni poziv 76FS-
-----------------	---

PO19, v okviru katerega je mogoče pridobiti tako nepovratna sredstva kot tudi kredite za nove naložbe podjetij v učinkovito rabo energije in rabo obnovljivih virov energije.

Eko sklad je v letu 2016 objavil razpis za kreditiranje okoljskih naložb 56PO16 za gospodarske družbe in druge pravne osebe, ki je veljal tudi v letu 2019. V okviru tega poziva se je razpisani znesek v letu 2019 povečal s 5 milijonov na 15 milijonov evrov. Leta 2019 je bilo na tem javnem pozivu odobrenih 24 kreditov v skupnem znesku 3.613.868 EUR, podpisanih pa je bilo 17 kreditnih pogodb v skupnem znesku 3.527.968 EUR.

Kredit so lahko podjetja leta 2019 pridobila tudi v okviru javnega poziva 51FS-PO18 iz leta 2018, v katerem so bile podjetjem poleg kreditov namenjene tudi nepovratne finančne spodbude za nove naložbe v učinkovito rabo energije in rabo obnovljivih virov energije. Po koncu tega poziva je bil avgusta 2019 objavljen poziv 76FS-PO19, ravno tako namenjen kreditiranju in spodbujanju z nepovratnimi sredstvi novih naložb podjetij v učinkovito rabo energije in rabo obnovljivih virov. Razpisanih je bilo 5 milijonov evrov ugodnih kreditov in 4 milijoni evrov nepovratnih sredstev. Poziv je bil zaključen februarja 2020.

Za posojila Eko sklada z ugodno obrestno mero za okoljske naložbe glej tudi *Zvezek 6 – Večsektorski ukrepi*.

Povratna sredstva preko kreditov za podjetja je v letu 2019 ponujala tudi SID banka v okviru različnih programov in preko Sklada skladov:

- program za financiranje tehnološko-razvojnih projektov (RRI2; obseg programa 43,5 mio EUR) → industrijske raziskave, pilotni projekti, procesne izboljšave; razpis je bil aprila 2019 zaradi porabe sredstev zaprl;
- program za financiranje naložb in kapitalskega utrjevanja (MSP 6; obseg programa 50 mio EUR) → vzpostavitev nove poslovne enote, povečanje raznovrstnosti proizvodnje obstoječe poslovne enote, bistvene spremembe v celotnem proizvodnem procesu, širitev proizvodnih zmogljivosti obstoječe poslovne enote ipd.;
- program financiranja naložbenih projektov v gospodarstvu (NALOŽBE 1), celotni stroški lahko znašajo največ 50 mio EUR; namen kreditiranja so lahko tudi projekti varovanja okolja in energetske učinkovitosti, zlasti z namenom financiranja in spodbujanja ukrepov za varstvo narave, ustreznega ravnanja z odpadki, ustrezne rabe naravnih dobrin, pospeševanja naložb v infrastrukturo varstva okolja, izrabe obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije;
- program financiranja naložb v gozdno lesno predelovalno verigo (LES 1; obseg programa ni objavljen);
- program za financiranje po zakonu o spodbujanju investicij (NALOŽBE 2; obseg programa ni objavljen) → vzpostavitev nove poslovne enote, širitev proizvodnih zmogljivosti, diverzifikacija proizvodnje, spremembe v celotnem proizvodnem procesu;
- Sklad skladov (neposredno v izvajanju SID banke), v marcu 2019 je bil objavljen razpis posebnih pogojev za posojila za raziskave, razvoj in inovacije (RRI) s prednostnih področij S4 za podjetja (obseg programa 42 mio EUR), posojila za RRI so na voljo tudi preko posrednikov;

- Sklad skladov, za MSP so na voljo mikroposojila v višini od 5.000 do 25.000 EUR;
- Sklad skladov, lastniško in kvazi lastniško financiranje, razpis posebnih pogojev je bil objavljen julija 2019.

DOSEŽENI UČINKI

Eko sklad v svojem poročilu objavlja podatke o učinkih kreditov, ki se nanašajo na podpisane pogodbe in ne na v posameznem letu porabljene kredite. Podatki za pravne osebe niso razpoložljivi po sektorjih.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2020–2021
PREDVIDENO IZVAJANJE

Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN) predvideva v prihodnje okrepitev spodbujanja ukrepov v industriji tudi preko povratnih sredstev, predvsem na področju uporabe najboljših razpoložljivih tehnologij in priprave ciljnih podpornih mehanizmov za spodbujanje energetskega pogodbništva.

Eko sklad bo tudi v prihodnje pravnim osebam, samostojnim podjetnikom posameznikom ter zasebnikom ponujal kredite po ugodnih obrestnih merah.

SID banka predvideva nadaljevanje programov financiranja tudi v letu 2020, pri čemer je za podjetja napovedano tudi financiranje tehnološko-razvojnih projektov (RRI 3). V okviru Sklada skladov so napovedane tudi portfeljske garancije za RRI za MSP in velika podjetja.

PREDVIDENI UČINKI

Predvideni učinki instrumenta niso načrtovani.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

V okviru tega instrumenta je treba zagotoviti ustrezne podatke za spremljanje in vrednotenje učinkov povratnih spodbud v industriji, in sicer skupno ter ločeno za industrijo neETS in ETS.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2019, februar 2020
- Eko sklad, Poslovni in finančni načrt Eko sklada za leto 2020, januar 2020 (<https://ekosklad.si/informacije/o-skladu/poslovni-nacrt/poslovni-in-financni-nacrt-za-leto-2020>)
- Portal EU-skladi (<http://www.eu-skladi.si/>)
- SID banka (<https://www.sid.si/>)
- Sklad skladov (<https://www.skladskladov.si/>)
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

6. maj 2020

NEPOVRATNE FINANČNE SPODBUDE ZA UKREPE URE IN OVE V INDUSTRIJI

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NI-5 AN URE: I.1, I.3 OP EKP: prednostna os 4, prednostna naložba 4.2 pAN OVE: 4
UČINEK V SEKTORJU	industrija
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzl, Eko sklad, MGRT
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐
KRATEK OPIS	Nepovratne investicijske spodbude za ukrepe URE in OVE v industriji so na voljo preko Eko sklada, kot tudi iz sredstev Kohezijskega sklada v obdobju 2014–2020.

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Energetski zakon (EZ-1), Ur. l. RS, št. 17/14 , 81/15 – EZ-1A, 43/19 – EZ-1B in 60/19 – uradno prečiščeno besedilo
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP) Posodobitev akcijskega načrta za obnovljive vire energije za obdobje 2010–2020 (pAN OVE) – osnutek Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2019

POTEK IZVAJANJA	<p>Ukrep se izvaja. V letu 2019 je Eko sklad izvajal program dodeljevanja nepovratnih finančnih spodbud v okviru javnih pozivov iz preteklih let, pri čemer so se zneski razpisanih sredstev povišali skladno s poslovnim in finančnim načrtom Eko sklada za leto 2019, in novih javnih pozivov, ki so bili objavljeni predvsem v drugi polovici leta 2019.</p> <p>Javni poziv 51FS-PO18 za dodeljevanje finančnih spodbud v obliki nepovratnih sredstev in kredita s subvencionirano obrestno mero podjetjem za nove naložbe v učinkovito rabo in obnovljive vire energije je bil objavljen leta 2018. Razpisanih je bilo 4 milijone evrov nepovratnih</p>
-----------------	---

sredstev, znesek se je nato v letu 2019 povečal na 5 milijonov evrov. Nepovratna finančna sredstva so bila lahko odobrena v višini 20 % priznanih stroškov naložbe, ugoden kredit pa do 80 % upravičenih stroškov naložbe, brez DDV. V okviru poziva je bil odobren znesek nepovratnih sredstev višji od razpisanega zneska, zato bo razlika v višini ca. 1,6 milijona evrov pokrita iz preostalih sredstev po zaključenih javnih pozivih v letu 2019, pri katerih sredstva niso bila v celoti porabljena. Leta 2019 je bilo v okviru tega poziva za 137 projektov izplačanih 1,9 milijona evrov nepovratnih sredstev, vrednost naložb pa je ocenjena na 9,8 milijonov evrov. Delitev med industrijo in zasebnim storitvenim sektorjem ni znana.

Po zaključku predhodnega poziva je bil junija 2019 nato objavljen poziv 76FS-PO18 za finančne spodbude lokalnim skupnostim, pravnim osebam, samostojnim podjetnikom posameznikom in drugim fizičnim osebam, ki opravljajo registrirane dejavnosti ter pravnim osebam javnega prava, ki imajo stvarno premoženje v svoji lasti, razen neposrednim uporabnikom državnega proračuna, za naložbe v učinkovito rabo in obnovljive vire energije. Razpisanih je bilo 7 milijonov evrov nepovratnih sredstev. Na ta javni poziv je do konca leta 2019 prispelo 384 vlog.

Avgusta 2019 je Eko sklad objavil javni poziv 71SUB-SO19, v okviru katerega so 3 milijoni evrov nepovratnih finančnih spodbud namenjeni za nove naložbe v naprave za samooskrbo z električno energijo, ki električno energijo proizvajajo z izrabo sončne energije, in sicer tudi pri pravnih osebah. Za sofinanciranje nakupa in postavitve naprav za proizvodnjo električne energije z izrabo sončne energije za obdobje 2019–2022 je razpis leta 2019, in sicer v okviru OP EKP in prednostne naložbe 4.2 *Spodbujanje proizvodnje in distribucije energije iz obnovljivih virov*, objavil tudi MzI. Za podrobnosti obeh objav glej *Zvezek 7: Emisije TGP in sektor EU-ETS*.

DOSEŽENI UČINKI

Z izvedbo ukrepov URE in izrabe OVE, ki so bili podprti z nepovratnimi sredstvi Eko sklada, je bilo leta 2019 doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 6,6 GWh/leto
- povečanje proizvodnje energije iz OVE: 2,7 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 2,4 kt/leto

Učinki so bili izračunani v skladu s *Pravilnikom o metodah za določanje prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 67/15 in 14/17)*. Delitev med industrijo in storitvenim sektorjem ni znana. Podatki še niso dokončni.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2020–2021

PREDVIDENO IZVAJANJE

Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN) tudi v prihodnje predvideva nepovratne finančne spodbude za URE in izrabo OVE v industriji v sklopu sheme spodbud Eko sklada in kohezijskih sredstev EU. Načrtovani so širitev nabora ukrepov, povečanje obsega sredstev in podporne aktivnosti. Predvidene so tudi finančne spodbude za ukrepe URE in OVE za MSP. Za zmanjševanje procesnih emisij v industriji so predvidene nepovratne finančne spodbude in priprava podporne sheme v povezavi s spodbudami za demonstracijske projekte, ukrep je namenjen sektorju ETS in ne-ETS in je predviden v letu 2021.

Med nepovratne spodbude sodijo tudi spodbude za ukrepe za zmanjševanje emisij TGP v industriji z ukrepi krožnega gospodarstva. *NEPN* predvideva pripravo sheme spodbujanja z nepovratnimi finančnimi spodbudami za ukrepe za prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo.

Za leto 2020 je načrtovano, da bodo v obstoječe ukrepe in instrumente vključena merila in kriteriji krožnega gospodarjenja. Podpore za izvedbo pilotnih projektov krožnega gospodarjenja in druge spodbude za zmanjšanje emisij v industriji, skladne z novim Evropskim zelenim dogovorom, so predvidene v letu 2021.

Z začetkom leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, ki se bo nadaljeval tudi v obdobju 2020–2021. Načrtovano je oblikovanje podporne sheme za ukrepe URE in izrabo OVE v MSP in industriji ter izvedba pilotnih projektov v MSP.

V obdobju 2020–2021 se pripravljajo več strateških dokumentov, ki se nanašajo na gospodarstvo, in sicer industrijska strategija 2020–2030, pripravljajo se večji (vladni) projekt za krožno gospodarstvo, katerega rezultat bi moral biti tudi akcijski načrt za krožno gospodarstvo (v skladu z zahtevo Evropskega akcijskega načrta za krožno gospodarstvo iz marca 2020), v zaključni fazi pa so tudi programski dokumenti SVRK za novo obdobje kohezijske politike, ki je eden ključnih virov za zagotavljanje finančnih sredstev za prehod gospodarstva v podnebno nevtravno družbo.

PREDVIDENI UČINKI

Predvideni učinki niso ovrednoteni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ukrep se izvaja. Spodbujanja ukrepov URE in izrabe OVE v tem sektorju je potrebno okrepiti. Priporočamo čim prejšnje izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz *NEPN*. Predlagamo tudi vzpostavitev podpornega okolja za razvoj poslovnih modelov energetskega pogodbenišтва ter ključnih finančnih instrumentov za industrijo in MSP.

V okviru tega instrumenta je treba zagotoviti ustrezne podatke za spremljanje in vrednotenje učinkov nepovratnih spodbud v industriji, in sicer skupno ter ločeno za industrijo neETS in ETS.

Ob pripravi strateških dokumentov o gospodarski industrijski strategiji, novem obdobju kohezijske politike in akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo je potrebno načrtovati in upoštevati področje financiranja URE in izrabe OVE v industriji, tako za velika podjetja (energetsko intenzivna) kot tudi za MSP.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2019, februar 2020
- Eko sklad, Poslovni in finančni načrt Eko sklada za leto 2020, januar 2020 (<https://ekosklad.si/informacije/o-skladu/poslovni-nacrt/poslovni-in-financni-nacrt-za-leto-2020>)
- Eko sklad
- Portal EU-skladi (<http://www.eu-skladi.si/>)
- Projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, interno gradivo
- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (*NEPN*), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

6. maj 2020

FINANČNE SPODBUDE ZA DEMONSTRACIJSKE PROJEKTE

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NI-5, NS-5 AN URE: I.4, J.2 OP EKP
UČINEK V SEKTORJU	industrija
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude)
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MGRT, MOP, MzI
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐
KRATEK OPIS	<p>V OP TGP so načrtovane finančne spodbude za izvajanje demonstracijskih projektov na področju zmanjševanja emisij TGP v industriji, v AN URE pa razvojna shema in druge spodbude gospodarstvu pri vstopu zelenih energetskih izdelkov na trg.</p> <p>MGRT je v okviru OP EKP prednostna os 1. Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnost in ozelenitev gospodarstva (prednostna naložba 1.2., Spodbujanje naložb podjetij... 1.2.1 Povečan delež inovacijsko aktivnih podjetij) predvidel izvedbo demonstracijskih projektov za podjetja. V okviru razpisanih sredstev, je MGRT objavil dva javna razpisa pilotno / demonstracijskih projektov, in sicer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • DEMO PILOTI I leta 2017, z odločitvami o financiranju v letu 2018 in • DEMO PILOTI II v leta 2018, ss sklepi o financiranju v letu 2019. <p>Podpora projektom na razpisu DEMO PILOTI II 2018 pomeni spodbujanje razvojne in inovacijske dejavnosti podjetij v obliki pilotnih in demonstracijskih projektov, ki imajo širši obseg učinkov, kot je obseg na ravni projektnih partnerjev. Pričakuje se, da bodo ti projekti ključno vplivali na inovacijsko aktivnost podjetij, njihovo usposobljenost, pridobivanje referenc in izboljšanje njihovega konkurenčnega položaja. To ima pozitiven vpliv na celotno Slovenijo in vsa področja Strategije pametne specializacije, zato so ti projekti tudi v strateškem interesu Republike Slovenije.</p> <p>V okviru OP EKP, prednostne osi <i>Trajnostna raba in proizvodnja energije in pametna omrežja</i>, so predvidene tudi finančne spodbude za demonstracijske projekte na področju stavb. Predvidena je izvedba petih pilotnih projektov celovite</p>

	<p>energetske prenove različnih tipov stavb v javnem in stanovanjskem sektorju po merilih skoraj nič energijske prenove (stavbe osrednje oz. ožje vlade, stavbe kulturne dediščine, večstanovanjske stavbe). Namen demonstracijskih projektov je, da vpeljujejo nova znanja in postopke pri izvajanju prenov. Preverja se primernost financiranja po modelu energetskega pogodbenišтва.</p> <p>Konec leta 2019 je bil objavljen javni razpis »za sofinanciranje demonstracijskih projektov javne večstanovanjske gradnje ob upoštevanju načel trajnostne gradnje z lesom«, financiran iz Sklada za podnebne spremembe, namenskih sredstev za demonstracijske projekte. Razpis je bil odprt do konca januarja 2020, podatkov o rezultatih zaenkrat še ni.</p>
--	--

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	<p>Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)</p> <p>Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE)</p> <p>Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)</p> <p>Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030</p>

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2019

POTEK IZVAJANJA

Razpis **DEMO PILOTI II** je bil sicer objavljen v letu 2018, vendar so bila sredstva dodeljena v sredini leta 2019. Po izvedenem postopku vrednotenja vlog, so bila zaradi velikega zanimanja podjetij za tovrstne spodbude, posebej v manj razviti regiji Vzhodna Slovenija, sredstva povečana s 56.602.502 na 73.139.828 evrov in se tem podprtih 32 kakovostnih projektov ter posledično 184 podjetij. Od vseh sredstev je 67,1 milijonov evrov namenjenih kohezijski regiji Vzhodna Slovenija, kar je po mnenju pristojnega ministrstva MGRT ključno za odpravljanje razvojnih razlik v primerjavi s kohezijsko regijo Zahodna Slovenija.

Pomemben prispevek k realizaciji ciljev *Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)* pomeni tudi dejstvo, da je vrednotenje vlog v okviru razpisa pokazalo, da v Sloveniji obstaja razvojni potencial za prav vsa področja Strategije pametne specializacije. Ministrstvo je s tem razpisom potrdilo projekte na vseh devetih področjih S4. Od 32 projektov jih je bilo največ, 10, uvrščenih v področje pametne specializacije Pametna mesta in skupnosti, 7 v Tovarne prihodnosti, 4 v področje Krožno gospodarstvo, 4 v Mobilnost ter 3 v področje Pametne stavbe z lesno verigo, skupaj 28 od 32 projektov (ostali projekti so s področja hrane, turizma, medicine in materialov). To so področja, v katerih je večina projektov usmerjena v različne aktivnosti, pristope in rešitve na področju prehoda v nizkoogljično krožno gospodarstvo. V primerjavi s preteklimi razpisi so bila v tokratnem razpisu izrecno navedena področja z večjo težo pri ocenjevanju, in sicer s kriteriji digitalno, krožno, (S)Industrija 4.0, ki pripomorejo tudi k prehodu v NOD. Projekti bodo potekali do leta 2021 oziroma leta 2022, ko bodo tudi znani rezultati in učinki operacije.

Na področju stavb je bil do konca leta 2019 v okviru OP EKP zaključen še tretji pilotni projekt, in sicer pilotni projekt celostne energetske prenove z več upravljavci

po principu JZP (Šmarje pri Jelšah). 1,8 milijona evrov vredna investicija je bila podprta z 0,3 milijona evrov nepovratnih sredstev.

**DOSEŽENI
UČINKI**

Ukrep podpore raziskovalno-razvojnim in inovacijskim dejavnostim za izvedbo pilotnih/demonstracijskih projektov uporablja sredstva s kodo ukrepa 065 (koeficient 100 % za izračun prispevka k podnebnim ciljem) in bi moral biti glede na svoj osnovni namen bolj neposredno usmerjen k financiranju projektov, ki bodo prispevali k doseganju podnebnih ciljev. V razpisih merila za doseganje učinkov na področju podnebnih ciljev niso bila kvantitativna, zato je njihov prispevek nemogoče oceniti.

S pilotnim projektom na področju stavb v okviru OP EKP, ki je bil zaključen leta 2019, je bilo doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 0,6 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 0,2 kt/leto

Učinki so bili povzeti po projektni dokumentaciji. Podatki še niso dokončni.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2020–2021

**PREDVIDENO
IZVAJANJE**

V letih 2020 in 2021 na področju demonstracijskih projektov, financiranih v okviru spodbujanja razvojno-inovacijskih potencialov podjetij za prehod v nizkoogljično krožno družbo na ravni OP EKP, ni predvidenih novih razpisov. Trenutno izbrani projekti, ki so se začeli v letu 2019, bodo potekali do leta 2022, zato bo mogoče izvedene ukrepe vrednotiti šele po tem obdobju.

V letu 2020 je kot finančni vir predviden tudi Sklad za podnebne spremembe, ki ima sredstva predvidena tudi za podporo raziskavam in inovacijam na področju podnebnih sprememb. Podpora naj bi bila prednostno namenjena projektom za razvoj, pilotni preizkus in demonstracijo nizkoogljičnih tehnologij ter storitev z možnostjo znatnih prihrankov pri emisijah TGP s sočasnimi pozitivnimi učinki na okoljsko (celotno), ekonomsko in socialno razsežnost trajnostnega razvoja, zlasti glede nadgradnje v večje projekte, predvidoma upravičene za kandidiranje za sredstva Sklada za inovacije EU. Natančnejši pogoji izvedbe še niso znani.

V Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN) je načrtovano, da se bo izvajanje instrumenta v obdobju 2020–2030 nadaljevalo ter nadgradilo, in sicer z naslednjimi poudarki:

- priprava sheme spodbujanja inovacij in demonstracijskih projektov s področja URE, OVE, rešitev za prehod v podnebno nevtrarno in krožno gospodarstvo ter drugih ukrepov zmanjšanja emisij TGP v industriji; pri tem je treba prednostno spodbujati projekte na področjih izkoriščanja odvečne toplote, proizvodnje in rabe nizkoogljičnih goriv (sintetični plin, H₂, reciklirana ogljična goriva idr.), pridobivanja geotermalne električne energije, kaskadne rabe toplote in hladu, ukrepov URE, pametnih omrežij in skupnosti, ukrepov za izboljšanje snovne učinkovitosti in izkoriščanja OVE v industriji;
- preučitev ustrezne organizacijske oblike uspešnega izvajanja demonstracijskih projektov;
- vzpostavitev spodbud za prijavo slovenskih podjetij na razpise EU za razvojne in demonstracijske projekte;
- področje prehoda v podnebno nevtrarno družbo mora postati eno od prioritarnih področij pri financiranju raziskovalno-razvojnih programov in projektov, ki jih pripravljata MIZŠ in ARRS. Kriteriji izbire morajo upoštevati večjo težo teh področij pri ocenjevanju, za kar je potrebno pripraviti natančnejša pojasnila ocenjevalcem.

Na področju stavb bo v okviru OP EKP leta 2020 predvidoma končan še pilotni projekt energetske prenove petih stavb kulturne dediščine Ministrstva za kulturo. Projektu bo namenjenih dobrih 1,6 milijona evrov nepovratnih sredstev. V pripravi je tudi izvedba petega pilotnega projekta, vendar zaenkrat še ni znano, ali bo

izvedena v OP EKP načrtovana celovita energetska prenova večstanovanjske stavbe po merilih skoraj nič-energijske prenove ali pa bo tematika pilotnega projekta spremenjena.

PREDVIDENI UČINKI OP EKP v svoji zasnovi ni predvidel kazalnikov, ki bi nakazovali na posredno ali neposredno znižanje emisij TGP ter povečanje energetske in snovne učinkovitosti, zato razpisi niso bili pripravljani na način, ki bi omogočal spremljanje učinkov projektov. Projekti, ki so financirani v okviru razpisov DEMO PILOTI I in II, se še niso zaključili in doseganje ciljev še ni bilo pregledano.

S pilotnim projektom na področju stavb v okviru OP EKP, ki bo zaključen 2020, bo predvidoma doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 3,5 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 0,9 kt/leto

Učinki so bili povzeti po projektni dokumentaciji. Podatki še niso dokončni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

1. Pri programiranju ukrepov za obdobje 2021–2027 je potrebno posebno pozornost usmeriti v pravilno razumevanje namena posameznih finančnih virov, npr. koda ukrepov 065 bi morala biti praviloma usmerjena v razvojne projekte s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu.
2. V zvezi s spremljanjem projektov je potrebno postaviti konkretne cilje v zvezi s prehodom v nizkoogljično gospodarstvo. Sedaj postavljeni cilji (npr. povečati delež inovacijsko aktivnih podjetij) niso usmerjeni k doseganju podnebnih ciljev.
3. Koordinacija aktivnosti na področju doseganja podnebnih ciljev bi morala biti usklajena na ravni več ministrstev in drugih organov, ki so sodelovali pri pripravi in izvajanju ukrepov iz OP EKP, povezanih z doseganjem podnebnih ciljev. Potrebno bi bilo vzpostaviti strukturo, ki bi imela krovni pregled na aktivnostmi v zvezi s postavljanjem in doseganjem podnebnih ciljev, kar bi zagotovilo, da bi bili načrtovani ukrepi ciljno usmerjeni in koordinirani z namenom doseganja podnebnih ciljev. V OP TGP in AN URE je npr. eksplicitno navedeno izvajanje demonstracijskih projektov v povezavi z URE/OVE/zmanjšanjem emisij TGP, vendar dejansko izvedeni ukrepi niso ciljno naravnani.
4. Demonstracijske projekte je potrebno uvrstiti tudi v programe financiranja raziskav in razvoja preko MIZŠ in dati večjo prioriteto projektom, ki prispevajo k doseganju podnebnih ciljev.
5. Čim prej je potrebno začeti z izvajanjem zadnjega pilotnega projekta na področju stavb, ki je predviden za sofinanciranje v okviru OP EKP.

VIRI PODATKOV

- OP TGP
- AN URE
- Izvedbeni načrt OP EKP, št. 303-26/2016/174, 22. 11. 2018
- PROGRAM IZVAJANJA FINANČNIH SPODBUD Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015-2020, številka: 3030-14/2015/8
- Javni razpis »DEMO PILOTI I in II, javni dostopi, www.eu-skladi.si
- MzI DE, Projektna pisarna za energetska prenova
- Celoviti nacionalni energetska in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

23. april 2020

SPODBUJANJE UKREPOV ZA DOLOČENE CILJNE SKUPINE ALI TEHNOLOGIJE

SPODBUJANJE PODJETNIŠTVA ZA PREHOD V NOD

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NR-3 OP EKP: prednostna os 3, prednostna naložba 3.1, specifični cilj 3.1.2 Povečanje dodane vrednosti MSP
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒ ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)
VRSTA INSTRUMENTA	finančni (ekonomske spodbude)
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	SVRK, MGRT, SPIRIT, Slovenski podjetniški sklad, SID banka
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	<p>zmanjšanje rabe energije ☒</p> <p>zmanjšanje emisij TGP ☒</p> <p>povečanje rabe OVE ☒</p> <p>drugo: <u>povečanje snovne učinkovitosti in drugi elementi krožnega gospodarstva</u> ☒</p>
KRATEK OPIS	<p>Finančne spodbude za razvoj podjetništva, ki se uporabljajo za cilje v zvezi s podnebnimi spremembami, so načrtovane v okviru OP EKP, prednostne osi 3. Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast, prednostne naložbe 3.1. Spodbujanje podjetništva, zlasti z omogočanjem lažje gospodarske izrabe novih idej in spodbujanjem ustanavljanja novih podjetij, vključno s podjetniškimi inkubatorji, specifični cilj 3.1.2 Povečanje dodane vrednosti malih in srednje velikih podjetij (MSP). Predvidena sredstva za celotno obdobje znašajo po osnovnem dokumentu OP EKP 86,4 milijonov evrov. Ukrepi, usmerjeni v zmanjševanje emisij TGP, se izvajajo zlasti v okviru prednostnih naložb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 068 Energetska učinkovitost in predstavitveni projekti v MSP ter podporni ukrepi; 100% prispevek k doseganju podnebnih ciljev • 069 Podpora okolju prijaznim proizvodnim procesom in učinkoviti rabi virov v MSP; 40% prispevek k doseganju podnebnih ciljev • 071 Razvoj in spodbujanje podjetij, specializiranih za storitve, ki prispevajo k nizkoogljicnemu gospodarstvu in odpornosti proti podnebnim spremembam; 100% prispevek k doseganju podnebnih ciljev. <p>Ciljne skupine so MSP v vseh fazah razvoja in potencialni podjetniki. Ukrepi so praviloma dovoljena državna pomoč, v izjemnih primerih so kategorizirani kot de minimis sredstva.</p> <p>Glede na izvajanje aktivnosti se ugotavlja, da MGRT v okviru svojih razpisov na področju spodbud za MSP za namene izboljšanja energetske in snovne učinkovitosti podjetij sredstev ne namenja širše, temveč le v tri usmerjena področja:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • spodbude za podjetja v panogi lesarstva, • podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitosti, • spodbujanje ustanovitve učnih laboratorijev. <p>Leta 2019 so bile spodbude namenjene izključno lesarski industriji in energetski prenovi turističnih destinacij, pri čemer so bili drugi sektorji s stališča spodbujanja prehoda v nizkoogljično družbo prezrti.</p> <p>Ugotavljamo, da se instrument »Spodbujanje podjetništva za prehod v NOD« ni izvajal skladno z načrtovanimi aktivnostmi v OP EKP in je podjetjem ustrezne spodbude za prehod v NOD zagotavljal le v zelo v omejenem obsegu, čeprav je bil predviden kot eden ključnih mehanizmov spodbujanja prehoda.</p> <p>SPIRIT Slovenija in Podjetniški sklad sta v Sloveniji izvajala podpirne aktivnosti za podjetja pri njihovem prehodu v sodobno organizacijsko in poslovno strukturo. Podjetja bodo lahko povečevala svojo konkurenčnost z različnimi spodbudami za uporabo orodij, certifikatov, razvoj podpornega okolja in podobno.</p> <p>Na trgu se je leta 2019 pojavil nov instrument financiranja projektov, in sicer t. i. zelena obveznica, ki jo je izdala SID banka z namenom financiranja, med drugim, tudi projektov energetske učinkovitosti v podjetjih, izdelkov, proizvodnih tehnologij in postopkov, ki ustrezajo ekološko učinkovitemu in/ali krožnemu gospodarstvu, in drugih trajnostno naravnanih aktivnosti. V letu 2019 je bilo financiranih prvih 10 projektov, njihov prispevek k trajnostnim vidikom pa bo šele ocenjen, saj mora banka enkrat letno pripraviti oceno okoljskih učinkov, merjeno z ustreznimi kazalniki.</p>
--	---

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	<p>Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)</p> <p>Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (OP EKP)</p> <p>Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030</p>

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2019

POTEK IZVAJANJA	<p>V letu 2019 se je instrument na področju neposrednih spodbud podjetjem za prehod v NOD, kot je bilo predvideno v OP EKP, omejil le na dva razpisa na področju lesarstva in enega na področju turizma.</p> <p>Razpis »Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 3.0«, ki je bil objavljen 1. 1. 2019, je namenjen uvajanju novih ali izboljšanih izdelkov na področju predelave in obdelave lesa in lesnih tvoriv (delež lesa več kot 50 %). Javni razpis je med drugim namenjen tudi spodbujanju učinkovite rabe energije in izrabe obnovljivih virov energije ter izvedbi ukrepov za izboljšanje učinkovite rabe virov, ki bodo prispevali k prehodu Slovenije v krožno</p>
-----------------	--

gospodarstvo. Namen razpisa je izvajanje operacij v podjetjih na področju rabe lesa, ki vključujejo učinkovito ravnanje z viri (material, voda, poraba energije, spodbujanje uporabe lesnih ostankov itd.), zato so do sredstev upravičene le organizacije iz lesnih panog C16 Obdelava in predelava lesa, proizvodnja izdelkov iz lesa, plute, slame in protja, razen pohištva, in C31 Proizvodnja pohištva.

Razpis »Spodbude na področju polproizvodov iz lesa 2.0« (P4L), ki ga je objavil Slovenski podjetniški sklad 12. 6. 2019, je namenjen spodbujanju uvajanja ali povečevanja proizvodnje polproizvodov na področju predelave oziroma obdelave lesa ter zapolnjevanju manjkajočih členov in tesnejšemu povezovanju gozdno-lesne verige. Razpis je namenjen le MSP iz kohezijske regije Vzhodna Slovenija, ki imajo registrirano dejavnost C16 Obdelava in predelava lesa ali C31 Proizvodnja pohištva. Razpis je namenjen nakupu novih strojev in opreme, nakupu programske opreme ter stroškom plač in povračilom stroškov v zvezi z delom za novo zaposlene. Ponuja nepovratno finančno pomoč v višini od 250.000 do 2.500.000 evrov v obdobju 2 let. V kriterijih izbora je vpliv operacije na okolje – manjša poraba energije, surovin/materialov – ocenjen z vplivom 10 %. Predvidenih sredstev je skupaj 8.369.659 evrov, za leto 2019 je bilo namenjenih 3.952.839 evrov, preostanek pa za vloge v okviru še dveh odpiranj leta 2020.

Predmet javnega razpisa **»Podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitosti«**, ki je bil objavljen decembra 2019, je sofinanciranje projektov za uvajanje ukrepov snovne in energetske učinkovitosti oziroma rabe obnovljivih virov energije v mikro, malih in srednje velikih podjetjih (v nadaljnjem besedilu: MSP) s področja turizma. Okvirna skupna višina sredstev, ki je na razpolago za izvedbo predmetnega javnega razpisa, je 21.555.330 evrov v letih 2020, 2021 in 2022, od tega za kohezijsko regijo Vzhodna Slovenija 18.088.731 evrov in kohezijsko regijo Zahodna Slovenija 3.466.599 evrov. V okviru javnega razpisa so predvidena tri odpiranja, in sicer dve v letu 2020 in eno v letu 2021.

Slovenski podjetniški sklad v podporo podjetjem pri uvajanju primerne podpore poslovanju ponuja **financiranje vavčerjev za pridobitev certifikatov kakovosti**. Spodbude zajemajo sofinanciranje upravičenih stroškov pridobivanja oz. vzdrževanja certifikatov za sisteme vodenja in proizvodov, ki so pridobljeni na podlagi mednarodnih/evropskih/enakovrednih slovenskih standardov. Za področje URE, zmanjševanja emisij in krožnega gospodarstva se tako lahko pridobi spodbude za ISO 50001, EMAS, ECOLABEL... Kot v primeru nekaterih drugih razpisov, so od septembra 2019 dalje do sredstev javnega poziva upravičeni le MSP, ki imajo sedež na programskem območju kohezijska regija Vzhodna Slovenija.

Razpis, ki ga izvaja SPIRIT Slovenija, **»Spodbujanje trajnostne poslovne strateške transformacije in razvoj novih poslovnih modelov v slovenskih podjetjih za lažje vključevanje v globalne verige vrednosti«**, je namenjen prehodu podjetij v trajnostno naravnana podjetja, npr. skozi spremljanje in poročanje o ogljičnem odtisu podjetja. Spodbude do 100.000 evrov so namenjene vključitvi MSP in velikih podjetij v proces trajnostne poslovne strateške transformacije, v katerem bodo pripravila trajnostne poslovne strategije in nove poslovne modele ter predloge izvedbenih projektov za uresničevanje trajnostnih poslovnih strategij. V letu 2019 sta bili dve odpiranji, še tri odpiranja pa so predvidena v letih 2020 in 2021.

Na trgu se je leta 2019 pojavil nov instrument financiranja projektov, in sicer t. i. zelena obveznica, ki jo je izdala SID banka. Zelena obveznica temelji na obliki in načinu financiranja okoljskih projektov s pomočjo kapitalskega trga. Sredstva, zbrana z izdajo zelene obveznice, se lahko uporabijo za ekološko učinkovite produkte, tehnologije in procese, preprečevanje onesnaževanja in nadzor, trajnostno upravljanje življenjskih naravnih virov, trajnostno upravljanje vodnih

	<p>virov, obnovljivo energijo, energetska učinkovitost in čisti transport. Podatki o obsegu financiranja v letu 2019 niso znani, banka bo do poletja pripravila prvo poročilo o okoljskih učinkih projektov. Financirajo se projekti URE, izrabe OVE, zmanjšanja onesnaževanja, čistega transporta in drugi okoljski projekti.</p>
<p>DOSEŽENI UČINKI</p>	<p>Ker so neposredne zahteve po izboljšanju energetske učinkovitosti, povečanju deleža OVE in prispevku k podnebnim ciljem vključene le pri spodbujanju energetskih prenov turističnih zmogljivosti, so ti učinki tudi merljivi samo za to področje, vendar zaradi izvajanja projektov in poročanja s kazalci v obdobju po koncu investicije, podatki še niso na voljo.</p> <p>Ostali projekti niso pripravljene tako, da bi omogočali spremljanje neposredno doseženih učinkov za doseganje podnebnih ciljev. Med merila za izbiro je bil sicer uvrščen kriterij navedbe prijavitelja glede vpliva na okolje, zmanjšanja rabe energije in podobno, vendar brez kazalnikov za poročanje o tem.</p> <p>Spodbude na področju lesarstva zmanjšujejo emisije TGP posredno, in sicer zaradi manjšega ogljičnega odtisa izdelkov, vendar ni ustreznih meril in podatkov za takšno spremljanje.</p> <p>Kot primer dobre prakse tako izpostavljamo merila za dodeljevanje sredstev v primeru razpisa za turistične zmogljivosti, kjer morajo podjetja že pri prijavi določiti rezultate za naslednje kazalnike:</p> <ul style="list-style-type: none"> • število objektov, ki so pridobili mednarodno uveljavljeni okoljski certifikat ali znak kakovosti za turistične kapacitete, • manjša raba energije za objekt, • učinkovitejša raba vode v objektu, • učinkovitejše ravnanje z odpadki v objektu.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2020–2021

<p>PREDVIDENO IZVAJANJE</p>	<p>V letih 2020 in 2021 se bo obseg financiranja zmanjševal, saj gre za zadnje razpise v okviru obdobja kohezijske politike 2014–2020.</p> <p>Javni razpis »Podpora mikro, malim in srednje velikim podjetjem s področja turizma za povečanje snovne in energetske učinkovitosti« je bil objavljen šele decembra 2019 in predvideva dve odpiranji v letu 2020 ter eno v letu 2021. Okvirna skupna višina sredstev za ta tri odpiranja znaša 21.555.330 evrov. Za lesno panogo je za razpise na področju lesne verige v prednostni osi 3 predvidenih še okoli 6,3 milijonov evrov sredstev.</p> <p>Razpis »Spodbude na področju polproizvodov iz lesa 2.0« iz leta 2019 ima predvideni še dve odpiranji v letu 2020, od 8.369.659 evrov je za leto 2020 na voljo še 4.416.821 evrov sredstev.</p> <p>Podporni mehanizmi za podjetja bodo na voljo tudi v letih 2020 in 2021, tako vavčer Slovenskega podjetniškega sklada (odprt do marca 2023) kot tudi razpis SPIRIT Slovenija »Spodbujanje trajnostne poslovne strateške transformacije in razvoj novih poslovnih modelov v slovenskih podjetjih za lažje vključevanje v globalne verige vrednosti«, ki je namenjen vključitvi MSP in velikih podjetij v proces trajnostne poslovne strateške transformacije Razpis ima predvidena še tri odpiranja, in sicer junija in septembra 2020 ter aprila 2021.</p> <p>Zelena obveznica SID banke je instrument, ki je namenjen triletnemu ciklu izdaje, zato se v letih 2020 in 2021 pričakuje financiranje novih projektov.</p> <p>V <i>Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN)</i> je načrtovano, da se bo izvajanje instrumenta v obdobju 2020–2030 nadaljevalo ter nadgradilo, in sicer z naslednjimi poudarki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • priprava sheme spodbujanja inovacij in demonstracijskih projektov s področja URE, OVE, rešitev za prehod v podnebno nevtralnno in krožno gospodarstvo ter
---------------------------------	--

drugih ukrepov zmanjšanja emisij TGP v industriji; pri tem je treba prednostno spodbujati projekte na področjih izkoriščanja odvečne toplote, proizvodnje in rabe nizkoogljičnih goriv (sintetični plin, H₂, reciklirana ogljična goriva idr.), pridobivanja geotermalne električne energije, kaskadne rabe toplote in hladu, ukrepov URE, pametnih omrežij in skupnosti, ukrepov za izboljšanje snovne učinkovitosti in izkoriščanja OVE v industriji;

- preučitev ustrezne organizacijske oblike uspešnega izvajanja demonstracijskih projektov;
- vzpostavitev spodbud za prijavo slovenskih podjetij na razpise EU za razvojne in demonstracijske projekte.

**PREDVIDENI
UČINKI**

Glede na to, da za večino projektov (razen za energetske prenovе v turizmu) ni navedenih kazalcev za prispevek k doseganju podnebnih ciljev, bodo učinki težko določljivi. Kazalniki že v izhodiščnem programskem dokumentu OP EKP niso bili predvideni, zato jih vključujejo le nekatere vloge upravičencev, ki so v vlogah za svoje cilje navedli tudi merljive učinke. Spremljanje projektov se izvaja na ravni sprejetih in vnaprej določenih kazalnikov iz OP EKP, dodatni kazalniki niso bili predvideni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Glede na dejstvo, da naj bi se sredstva iz kode ukrepa 068 (Energetska učinkovitost in predstavitveni projekti v MSP ter podporni ukrepi) usmerjala v projekte v zvezi s podnebnimi cilji, se ugotavlja, da v načrtovanje ukrepov to pravilo ni bilo primerno vključeno. Pri specifičnem cilju 3.1.2 Povečanje dodane vrednosti MSP so spodbude (v luči prispevka k doseganju podnebnih ciljev) namenjene izboljšanju energetske in snovne učinkovitosti podjetij. Izvajali naj bi se ukrepi za spodbujanje učinkovite rabe energije in izrabe obnovljivih virov energije, kot so npr. spodbujanje energetske učinkovitih procesov v podjetjih, predstavitveni projekti ter podporni ukrepi, povezani z energetske učinkovitostjo, podpora rabi lokalnih virov obnovljive energije, kot so biomasa, sonce, geotermalna energija. Zasnova OP EKP je predvidela, da se spodbude namenijo široki populaciji MSP, vendar so bila izbrana tri področja brez jasne razlage za takšno odločitev, zato je opazno pomanjkanje spodbud za MSP z namenom energetske učinkovitosti kot enega od prispevkov k podnebnim ciljem.

1. Pri programiranju ukrepov naslednje finančne perspektive 2021–2027 je potrebno posebno pozornost usmeriti v pravilno razumevanje namena posameznih finančnih virov, npr. koda ukrepov 068 bi morala biti praviloma usmerjena v projekte spodbujanja MSP za energetske učinkovitost oziroma s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu. Sedaj pripravljene razpise so zastavljeni preširoko, da bi lahko določili njihov prispevek k podnebnim ciljem.
2. Lesarstvo kot panoga je prepoznana kot tista, za katero je potrebno pripraviti več ciljnih usmerjenih pobud, vendar bi bilo to smiselno izvajati v okviru drugih razvojnih in trajnostnih zavez in virov financiranja, ne da bi s tem zmanjševali sredstva namenjena drugim MSP.
3. V zvezi s spremljanjem projektov bi bilo potrebno postaviti konkretne cilje v zvezi s konkretnimi prispevki k URE/OVE/zmanjševanju TGP. Sedaj postavljeni cilji (npr.) niso usmerjeni k doseganju podnebnih ciljev. Pri izvajanju ukrepov se dogaja, da upravičenci v vlogah cilje opredelijo natančneje, nekateri bolj splošnim, kar kaže na potrebo po sistemski ureditvi v okviru vsakega razpisa. Zahteve v razpisih bi morale bolj natančno odražati zahteve po prispevku k podnebnim ciljem, tudi s konkretnimi merili in kazalniki.
4. Koordinacija aktivnosti na področju doseganja podnebnih ciljev bi morala biti usklajena na ravni več ministrstev in drugih organov, ki so sodelovali pri pripravi in izvajanju ukrepov iz OP EKP, povezanih z doseganjem podnebnih ciljev. Struktura, ki bi to omogočala na dovolj visoki strokovni in politični ravni, tudi v letu 2020 še ni vzpostavljena.
5. Zaradi zahtev OP EKP in različne razvitosti dveh slovenskih regij prihaja do paradoksa, da sredstev za kohezijsko regijo Zahodna Slovenija v letu 2019 pri nekaterih razpisih ni bilo več. Ta problem je potrebno nasloviti tako pri pripravi naslednje finančne perspektive 2021–2027 kot

tudi na nacionalni ravni, saj gre za pomemben presedan, da podjetja na razpisih niso obravnavana enakopravno.

VIRI PODATKOV

- OP EKP
- Izvedbeni načrt OP EKP, št. 303-26/2016/174, 22. 11. 2018
- PROGRAM IZVAJANJA FINANČNIH SPODBUD Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015-2020, Številka: 3030-14/2015/8
- Posredovani podatki o razpisih s strani MGRT, Služba za razvojna sredstva
- Javni razpisi MGRT
- Javni razpisi Slovenskega podjetniškega sklada
- Javni razpisi SPIRIT Slovenija
- Zelena obveznica SID banka
(<https://www.sid.si/primeri-dobre-prakse/zelena-obveznica-sid-banke>)
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

22. april 2020

SPODBUDE ZA UVAJANJE SISTEMOV ZA UPRAVLJANJE Z ENERGIJO
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OI-2 AN URE: I.3, V.4	
UČINEK V SEKTORJU	industrija	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☒
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	ekonomski (finančne spodbude) in podporne aktivnosti	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Agencija za energijo, Eko sklad	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Spodbujanje uvajanja sistemov za upravljanje energije (usposabljanje, napredne meritve, IT-podpora, uvajanje ISO 50001, EMAS, izvedba energetske pregledov idr.).	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Direktiva 2012/29/EU
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Energetski zakon (EZ-1), Ur. l. RS, št. 17/14 , 81/15 – EZ-1A, 43/19 – EZ-1B in 60/19 – uradno prečiščeno besedilo
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2019

POTEK IZVAJANJA	<p>EZ-1 velikim gospodarskim družbam v 354. členu nalaga obvezno kontinuirano izvedbo energetske pregledov na vsaka štiri leta ter poročanje o izvedenih pregledih Agenciji za energijo. S to določbo je v nacionalno zakonodajo prenesena zahteva iz 8. člena Direktive o energetske učinkovitosti 2012/27 in 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta. Od 31. 12. 2017 dalje morajo velike gospodarske družbe:</p> <ul style="list-style-type: none"> na vsaka štiri leta izvesti energetske pregled ali izvajati certificiran sistem upravljanja energije ali okolja skladno z evropskimi ali mednarodnimi standardi in podati zahtevo za izdajo odločbe o izpolnitvi obveznosti v zvezi z energetske pregledom, h kateri priložijo fotokopijo pridobljenega certifikata (družbe s certifikatom SIST EN ISO 14001 posredujejo še povzetek energetskega pregleda). <p>Prvi energetske pregled so morale velike gospodarske družbe skladno z 12. členom Pravilnika o metodologiji za izdelavo in vsebini energetskega pregleda (Uradni list RS, št. 41/16) izvesti do 31. 12. 2017.</p>
-----------------	--

Nadzor nad obvezno izvedbo energetskih pregledov izvaja Agencija za energijo. V okviru nadzora se preverjajo izpolnitev obvezne izvedbe energetskega pregleda ter sama kakovost in metodološka skladnost izvedenih energetskih pregledov. Opustitev izvedbe energetskega pregleda s strani velike gospodarske družbe je v EZ-1 opredeljena kot prekršek, za katerega je predpisana globa. Kot prekršek je opredeljena tudi izdelava energetskega pregleda, ki ni skladna z metodologijo iz Pravidnika o metodologiji za izdelavo in vsebini energetskega pregleda.

V letu 2019 je bil še vedno odprt javni poziv 47SUB-EPPO17 za nepovratne finančne pomoči malim in srednjim podjetjem (MSP) v industriji in storitvenem sektorju za izvedbo energetskega pregleda. Razpisanih je bilo 300.000 EUR nepovratnih sredstev, višina nepovratne finančne spodbude pa je znašala do 50 % upravičenih stroškov izvedbe energetskega pregleda brez DDV. V okviru tega poziva je bilo leta 2019 za izvedbo 8 energetskih pregledov izplačanih 35.528 EUR.

Javni poziv 75SUB-EPPO19, objavljen avgusta 2019, namenja podjetjem 500.000 EUR nepovratnih sredstev za izvedbo energetskega pregleda stavbe, procesov in transporta v podjetju ali za uvedbo sistema upravljanja z energijo. Višina nepovratne finančne spodbude znaša do 50 % upravičenih stroškov izvedbe energetskega pregleda brez DDV oziroma za ukrep izvedbe uvajanja sistema za upravljanje z energijo do 50 % upravičenih stroškov, brez DDV, vendar ne več kot 15.000 EUR. Na ta javni poziv je leta 2019 prispelo 21 vlog.

Uvajanje sistemov za upravljanje z energijo se spodbuja tudi v okviru obveznosti dobaviteljev energije za doseganje prihrankov končne energije pri končnih odjemalcih. Za leto 2019 podatkov še ni, leta 2018 pa je bilo v tem okviru z uvajanjem sistemov upravljanja z energijo v industriji doseženo zmanjšanje rabe energije za 8,6 GWh. Omenjeni učinki so vključeni tudi v skupne učinke te obveznosti v *Zvezku 6 – Večsektorski ukrepi*.

DOSEŽENI UČINKI

Z izvedbo energetskih pregledov, ki so bili podprti z nepovratnimi sredstvi Eko sklada, je bilo leta 2019 doseženo:

- zmanjšanje rabe energije: 1,3 GWh/leto
- zmanjšanje emisije CO₂: 0,3 kt/leto

Učinki so bili izračunani v skladu s *Pravidnikom o metodah za določanje prihrankov energije (Ur. l. RS, št. 67/15 in 14/17)*. Delitev med industrijo in storitvenim sektorjem ni znana. Podatki še niso dokončni.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2020–2021

PREDVIDENO IZVAJANJE

Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN) še nadalje predvideva finančne spodbude za uvajanje sistemov za upravljanje z energijo ter nadaljevanje izvajanja ukrepa.

V AN URE je drugače predviden tudi večsektorski ukrep *Shema zagotavljanja kakovosti energetskih pregledov*, ki naj bi prispeval k izboljšanju kakovosti in uporabnosti energetskih pregledov v javnem sektorju in gospodarstvu. V tem okviru so bili predvideni:

- vzpostavitev sheme zagotavljanja kakovosti energetskih pregledov, vključno s šolanjem in certificiranjem izvajalcev energetskih pregledov ter nadgradnjo izvajanja energetskih pregledov z dodatnimi storitvami, odvisno od faze projekta;
- nadgradnja priprave energetskih pregledov na način, da bodo pripravljene dokumenti podpirali izvedbo projektov po principu energetskega pogodbništva;

- vzpostavitev sistematičnega spremljanja izvedenih energetskih pregledov.

PREDVIDENI UČINKI

Predvideni učinki niso ovrednoteni.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo, da se predvideno izvajanje instrumenta iz *NEPN* nadgradi z ukrepom *Shema zagotavljanja kakovosti energetskih pregledov* iz prenove *AN URE*.

Izvajanje energetskih pregledov v podjetjih je potrebno ustrezno umestiti v kontekst uvajanja sistemov za upravljanje z energijo. Zagotoviti je potrebno ustrezne podatke za spremljanje in vrednotenje učinkov tega instrumenta.

VIRI PODATKOV

- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2019, februar 2020
- Eko sklad, Poslovni in finančni načrt Eko sklada za leto 2020, januar 2020 (<https://ekosklad.si/informacije/o-skladu/poslovni-nacrt/poslovni-in-financni-nacrt-za-leto-2020>)
- Eko sklad
- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)
- Agencija za energijo

DATUM PRIPRAVE

6. maj 2020

INDUSTRIJA NEETS - PROCESNE EMISIJE
ZMANJŠANJE EMISIJ F-PLINOV IZ STACIONARNIH VIROV
SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NI-4	
UČINEK V SEKTORJU	industrija	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	fluoroogljikovodiki (HFC)	
VRSTA INSTRUMENTA	predpisi, usposabljanje	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP, ARSO	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☐ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☐ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Izvajanje EU uredbe o fluoriranih toplogrednih plinih (517/2014/EU). Glavni elementi so: omejevanje količin F-plinov na trgu EU z zmanjševanjem kvote v CO ₂ ekv od leta 2015 do leta 2030 (vključene so vse uporabe HFC plinov, od leta 2017 tudi predpolnjene količine HFC plinov v hladilnih napravah, klimatskih napravah ali toplotnih črpalkah); prepoved uporabe F-plinov v številnih aplikacijah, preprečevanje emisij z rednimi kontrolami opreme, servisiranjem in zajemom plina iz odsluženih naprav ter tehničnim usposabljanjem. Slovenska uredba za izvajanje EU uredbe je bila sprejeta leta 2016 (Ur. l. RS št. 60/16). EU uredba zahteva tudi vsakoletno poročanje o uporabi F-plinov.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Uredba o fluoriranih toplogrednih plinih (517/2014/EU)
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Uredba o uporabi fluoriranih toplogrednih plinov in ozonu škodljivih snoveh (Uradni list RS, št. 60/16)
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2019

POTEK IZVAJANJA	Nadaljevanje izvajanja. S 1. 1. 2018 se je kvota za HFC pline zmanjšala na 63 % izhodiščne količine ¹ . Ta obseg kvote velja do vključno leta 2020.
DOSEŽENI UČINKI	Podatkov za oceno učinka še ni na voljo. Zavezanci so bili dolžni poročati o količini F-plinov, uporabljeni v preteklem letu, do konca marca. V letu 2017 se je trend emisij TGP zaradi uporabe F-plinov v Sloveniji po več letih rasti obrnil navzdol, v letu 2018 pa so se emisije še dodatno zmanjšale.

¹ Kvote so določene v prilogi V uredbe 517/2014/EU

Nadaljevanje trenda zmanjševanja zaradi zamenjav uporabljenih plinov pričakujemo tudi v letu 2019.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2020–2021

PREDVIDENO IZVAJANJE	Nadaljevanje izvajanja. Leta 2021 se bo kvota zmanjšala na 45 % izhodiščne količine.
PREDVIDENI UČINKI	V letih 2020 in 2021 se zaradi sistema kvot pričakuje nadaljnje zmanjševanje emisij TGP zaradi uporabe HFC plinov v stacionarnih enotah.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ni posebnih priporočil.

VIRI PODATKOV

- Podatki ARSO

DATUM PRIPRAVE

2. april 2020

ZMANJŠANJE EMISIJ F-PLINOV IZ MOBILNIH KLIMATSKIH NAPRAV

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: OI-5		
UČINEK V SEKTORJU	industrija		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	fluoroogljikovodiki (HFC)		
VRSTA INSTRUMENTA	predpisi		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	Mzl		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☐	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☐	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Ukrep predstavlja izvajanje Direktive 2006/40/ES o emisijah iz klimatskih naprav v motornih vozilih, ki omejuje uporabo F-plinov v mobilnih klimatskih napravah vozil kategorije M1 in N1. Direktiva je bila leta 2007 v slovenski pravni red prenesena s tehnično specifikacijo TSV – 161 (izdaja 01) o emisijah iz klimatskih naprav v motornih vozilih, ki ureja področje emisij iz klimatskih naprav vozil kategorije M1 in N1 (osebna ter tovorna vozila do skupne mase 3,5).		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	Direktiva 2006/40/ES o emisijah iz klimatskih naprav v motornih vozilih
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	Tehnična specifikacija TSV-161 (01) o emisijah iz klimatskih naprav v motornih vozilih
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP)

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2019

POTEK IZVAJANJA	Specifikacija po 1. 1. 2017 prepoveduje registracijo novih vozil, proizvedenih po 1. 1. 2017 z vgrajeno klimatsko napravo, ki vsebuje fluorirane toplogredne pline z globalnim potencialom segrevanja nad 150. V novih vozilih se sedaj uporablja plin HFO-1234yf, ki ima toplogredni potencial 4, prej pa se je uporabljala plin R134a, ki ima toplogredni potencial 1430.
DOSEŽENI UČINKI	Leta 2019 je bilo v Sloveniji prvič registriranih 84.787 avtomobilov. Ker so imeli v klimatskih napravah plin HFO-1234yf, so se emisije HFC na letni ravni zmanjšale za 8 kt CO ₂ ekv.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2020–2021

PREDVIDENO IZVAJANJE	Nadaljevanje izvajanja
----------------------	------------------------

PREDVIDENI UČINKI Učinki prvič registriranih avtomobilov bodo podobni kot leta 2019 (odvisno od števila prvič registriranih vozil), kumulativni pa bodo vsako leto višji.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Ni posebnih priporočil.

VIRI PODATKOV

- Direktiva 2006/40/Es Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. maja 2006 o emisijah iz klimatskih naprav v motornih vozilih

DATUM PRIPRAVE

2. april 2020